

EL 19 DE JULIOL A SANITAT

per Domènec de Bellmunt

Era diumenge. Un diumenge inoblidable. Jo dormia a casa meva quan, a dos quarts de cinc del matí, un infernal concert de sirenes de fàbrica em despertà, els nervis en tensió. Visc en un barri proletari on els tallers i indústries abunden. El ressò dels xiulets omplia l'espai. A poc a poc se senti a tots els carrers una enorme fressa de gent que obria i tancava portes i enraonaments a les voreres, als balcons, als terrats. En el temps brevíssim de vestir-me sumàriament, començaren de sentir-se canonades, explosions de bombes i trets de metralladora. Vaig pujar al terrat. En un carrer de torres com el meu, vora el Guinardó, els terrats són els observatoris naturals de les cases. Tot el veïnat, desvetllat a punta de dia, es dedicava a comentar el trasbalsament de la ciutat. Les canonades continuaven. Els trets de màuser i les explosions eren freqüents cap al centre de la vila.

Val a dir que feia dos dies que l'opinió pública pressentia quelcom. La nova de l'alçament de Franco al Marroc i els Decrets del Govern de Madrid, donats per ràdio la nit abans, havien alarmat el poble advertint-lo d'algun perill greu. A les sis del matí del diumenge tothom tenia la sensació de trobar-se davant d'una realitat seriosa.

Pel carrer de la Indústria, sota l'Hospital de Sant Pau, desembocaren a dos quarts de set del matí, uns centenars de soldats d'artilleria que venien de les casernes de Sant Andreu i que es dirigien cap al Passeig de Sant Joan. Trecents metres més amunt, uns esquadrans de cavalleria intentaven el mateix objectiu pel carrer del Pare Claret. Des dels terrats, ens miràvem aquelles tropes que avançaven desplegades pel mig del carrer amb els màusers i mosquetons a punt de disparar, amb un cert aire de desconfiança. Eren lleials al règim? Eren sublevades? Estic segur que els soldats no en sabien res. Avançaven sense cap convicció, de malhumor, i el ressò dels canons i les metralladores cada vegada més intens a diversos indrets de la ciutat, els feia molt poca gràcia.

Aquell matí de juliol era més clar i lluminós i àdhuc més càlid que els altres. A les set, les sirenes havien emmu-

dit, el poble estava alerta. Les explosions i els trets s'intensificaven a cada instant. De sobte, es veieren aparèixer damunt Barcelona, uns avions militars davant dels quals el poble que romania als balcons i als terrats, es feia la mateixa pregunta angoixosa: rebels? lleials? Els aparells evolucionaven cercant objectius concrets i es veia claríssimament com llançaven bombes i se sentia l'espètec dels trets de metralladora disparats des de l'aire.

Fins ben entrat el matí la ràdio no donà noves dels esdeveniments. Noves confoses, inquietants. Hom repetia els Decrets del Ministeri de la Guerra dissolent totes les unitats militars, els quadres de comanament de les quals s'haguessin sublevat. Hom demanava voluntaris per a transfusions de sang, a l'Hospital Clínic.

A les nou vaig provar d'anar a Barcelona, pel carrer de Fresser. No es veia una ànima. La vaga general era absoluta. De tant en tant, passaven automòbils a una velocitat vertiginosa. Eren cotxes d'organitzacions obres o polítiques els ocupants de les quals anaven armats amb fusells. Hom veia els canons dels màusers per les finestretes. A les cantonades, grups escadussers que treballaven febrilment construint barricades amb les pedres dels carrers. Al carrer Dos de Maig em feren recular.

—¿Dónde vas?— em preguntà un xicot, en cos de camisa, armat amb un fusell.

—A Sanitat. Sóc funcionari de la Generalitat.

—Hoy no se trabaja. Hay huelga general. Estamos en guerra.

—Però els meus serveis poden ésser útils.

—¿Tienes arma?

—No.

—Pues regresa a tu casa.

Des d'una botiga del carrer de Còrsega vaig telefonar al Departament. Eren les nou i cinc. Encara em van contestar. Va posar-se a l'aparell l'ordenança Masset.

—Què passa?— vaig preguntar-li, inquiet.

—Al nostre Departament, res. Som jo i en Santús (els dos ordenances que viuen al pis de dalt) i atenem el

—Hoy no se trabaja. Hay huelga general. Estamos en guerra.

—Però els meus serveis poden ésser útils.

—¿Tienes arma?

—No.

—Pues regresa a tu casa.

Des d'una botiga del carrer de Còrsega vaig telefonar al Departament. Eren les nou i cinc. Encara em van contestar. Va posar-se a l'aparell l'ordenança Masset.

—Què passa?— vaig preguntar-li, inquiet.

—Al nostre Departament, res. Som jo i en Santús (els dos ordenances que viuen al pis de dalt) i atenem el